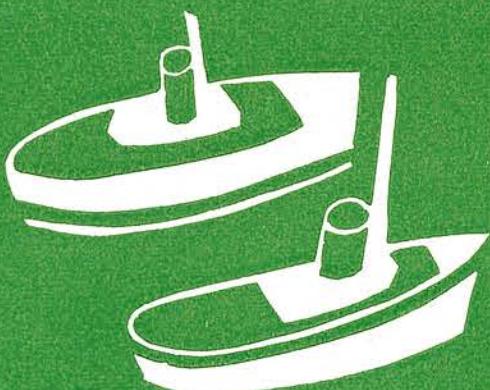

Galep

ŠTEVILKA
5
LETÖ IV.
TRST 1957-58

Galeb

LIST ZA MLADINO

Izhaja mesečno, izdajatelj in odgovorni urednik je Ivan Grbec. Ureja ga uredniški odbor.

Tiska tiskarna »Graphis« v Trstu, ulica sv. Franciška 20. — Tel. 29-477

Naslovno stran je napravil Robert Hlavaty.

Vsem naročnikom

in bralcem Galeba želita vesele velikonočne praznike

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

V S E B I N A

Naš prvi pesnik	97
Ivan Matičič: Zaraska pata	98
Modri Ivanček	102
Fr. Skalar: Velika noč	103
Stanko Brežan: Zvonček	104
Janko Furlan: Janče kmetuje	104
Danilo Gorinšek: Pomladanska	107
M. Bambič: Čudodelni nos	108
Fr. Milčinski: Zgodbe kraljeviča Marka	110
S. A.: Ob 100-letnici velikega iznajditelja	113
Vera Albreht: Ptički v marcu	115
Danilo Gorinšek: Zima — zmaj	116
Vladimir K.: Domovina tulipanov	117
Samo Pahor: Naši kraji v preteklosti	118
Naši mali dopisniki	119

Naš prvi pesnik

(Ob 200-letnici njegovega rojstva)

Dramilo

Sloven'c, tvoja zemlja je zdrava
in pridnim nje lega najprava;
polje, vinograd,
gora, morje,
ruda, kupčija
tebe rede.

Za uk si prebrisane glave
pa čedne in trdne postave.
Išče te sreča,
um ti je dan,
našel jo boš, ak'
nisi zaspan.

Glej, stvarnica vse ti ponudi,
iz rok ji prejemat' ne mudil!
Lenega čaka
strgan rokav,
pal'ca beraška,
pražen bokal.

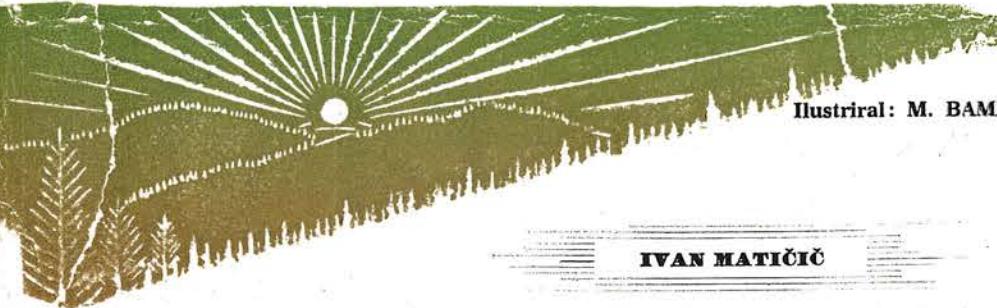

3. februarja letošnjega leta je preteklo 200 let, odkar se je v ljubljanskem predmestju Šiška rodil prvi slovenski pesnik VALENTIN VODNIK. Ob rojstvu so mu sojenice odločile duhovniški poklic. Postal je frančiškan in služboval kot kaplan po raznih krajih Gorenjske, pozneje pa kot profesor v Ljubljani na gimnaziji.

Dva važna mejnika sta bila v Vodnikovem življenju. Spoznal se je z baronom Zoisom, tujcem, ki pa se je zelo zanimal za kulturni napredok Slovencev. Zois je mladega Vodnika navdušil za književno delo. Vodnik je postal pesnik, pisatelj in po prihodu v Ljubljano tudi časnikar. Tri leta je urejeval in sam pisal prvi slovenski časopis Ljubljanske novice.

Drugi važen mejnik pa je bil v Vodnikovem življenju prihod Francozov v naše kraje. Vodnik je Francoze, ki so prinesli Slovencem kulturno svobodo, navdušeno sprejel in ustanovitev Ilirije pozdravil s pesmijo »Ilirija oživljena«. Francozi so ustanavljali slovenske šole in dali slovenskemu jeziku polno vejo. Vodnik je postal ravnatelj gimnazije in nadzornik ljudskih šol. V tem času je napisal tudi mnogo učnih knjig.

Po odhodu Francozov iz naših krajev in po povratku Avstrijev, je bil za kazen, ker se je navduševal za Francoze, upokojen. Ponižan in razčkaljen je živel le še kratko dobo. Umrl je v Ljubljani leta 1819.

Ilustriral: M. BAMBIC

IVAN MATIČIČ

Žarasla nota

Stoj! Kaj je to? Pogled mu obvisi na nekem ogoljenem deblu na tleh. Kaj ni to tisto bukovo debelce, ki ga je bil Tinč poprej nekaj časa nosil, a zatem zavrgel? Da, to je tisto deblo, Tinč ga pozna in se zdaj zave, da je na pravi poti. Hodi, vleče, omahuje in kleca. Kar se mu nazadnje deblo zaplete v močno srobotje, ki visi z neke hoje. Tinč vleče svoje rogovilasto deblo na vse pretege, hoteč ga z enim sunkom izmotati iz zanke. Pa ne gre tako naglo, zanke so močne, ni jih moč potrgati. Tinč se prične srditi pa skuša z glasno nevoljo rešiti svojo dragoceno lestev iz nadležnih klešč. Ne gre! Kakor bi bilo vse zakletlo ali pa kakor bi mu kdo nalašč nastavil zanke. Srobot ga bije po glavi, njegove ogromne vrvi visijo s hoje in zapirajo Tinču pot.

Ves onemogel slednjič obstane in se prične ozirati po mogočni srobotovini.

»Milost božja — vrvi!« zavpije fant in kar na mestu spusti deblo z rame, da obvisi v zankah. Vrvi, čudo čudovito, vrvi so tu, bijejo ga po glavi, deblo mu vlečejo z rame, a jih je šele zdaj opazil! Je bil mar slep?

»Osel!« reče samemu sebi in se čudi, kako da ni prej prišel na to misel. Le čemu se je tako strašno mučil s tem nerodnim debлом, ki utegne biti navsezadnje še morda celo prekratko! Ali pa bi z njim po nerodnosti zbil Tonco s skale in jo ugonobil.

»Vrvi, vrvi!« vzklika srečen, oziraje se po srobotovini. Četudi je izmučen ko žival, čeprav ga zraven tega mori še strašna žeja, konec koncov je le prišel na pravo misel — in to mu daje novih moči.

Takoj potegne iz žepa pipec in seže po teh vrveh. Vleče in vleče srobot od vseh strani, po samih debelih vrveh sega in jih vlači k sebi. Uh,

s kakšno srboritostjo dela! Že lep kup jih ima, a še vlači, prav kot bi hotel poseči z njimi v globine do pekla. Končno si naniza ves kup vrvi na rame — pa hajdi naprej! Vse drugače lahko stopa kot prej, malone teče, a vrvi se vlečejo za njim. Toda da ne bo vrtoglavec spet kam zavtoglavlil. Uverjen je, da hodi prav, saj kar dere čez drn in strn.

Aha, tu je pa tista dolinica! Ta je prava, da. Že od daleč uzre fant tisto nesrečno protje — pa se kar vrže naprej, kakor bi na smrt žejen uzrl žuboreči studenec.

»Tonca!« zavpije že od daleč. Nič odmeva. Fant se skloni nad brezno: »Tonca!« Nič.

»Toncaa!« Zopet nič. Fanta spreleti mraz.

Z glavo se obesi noter in obupno zavpije: »Toncaa!« Posluša. Sliši samo odmev lastnega klica v globeli, nato pa le svoje srce, ki mu z vso močjo bije. Prestane dihati, da bi ga ne motil utrip srca, ter napne sluh. Ne sliši mar nekega šibkega javkanja nekje iz neznanske globine? Da, nekaj se sliši. Milost, milost! Tinč se kar sesede zraven brezna, kajti ta trenutek mu je odpovedala vsa moč. Ni čudno, tako dolgo se je mudil, a revica ni mogla več vzdržati — pa je onemogla in zdrknila z globočino... Kaj je ubogemu fantu zdaj početi? Je bil mar ves njegov neznanski napor zaman?

»Tooncaa!« zavpije znova, a zdaj že s povsem jokavim glasom, kakor da joka in kliče na njenem grobu... In res, Tinč ihti, obupno ihti, kajti pokopane so vse njegove nade... »Tonca — Tonca!« To ni več

klic, je samo še jok... Če bi mu umrla na poti, če bi omagala spričo žeje ali naporov, ne bilo bi tako obupno. Če bi jo ponoči zlomila groza strahov, bi ga morda ne skelelo tako hudo, kakor ga tu, ko mu jo je pred očmi pogoltnilo peklo, ko mu jo je tako rekoč iz rok iztrgala podzemeljska pošast in jo potegnila v svoje peklenke globine. — Presune ga blazna misel, da bi se spustil po vrvi noter, se spuščal kar naprej do dna. Toda kako, saj se ne more ganiti! Ne, Tinč se ne gane nikamor več s tega nesrečnega mesta, čeprav umrje kar tu. Kako bi šel proč, saj ne more več hoditi, niti vsati ne more, vse mu je odpovedalo. Ojoj, Tonca je izgubljena! Tu je pokopana...

Tinč ihti nad prepadom. Vse je tiho okrog njega, le gozd šumi, valovi ko morje, neskončno, neusmiljeno morje, ki je potegnilo Tonco v svoje nenasitne vrtince...

»Jeee!«

Kaj je to? Tinč dvigne glavo, prisluhne. Mar ni slišal klica iz globeli?

»Jooo!«

Da, klic iz globeli, šibek, oddaljen.

Fant plane kvišku: »Tonca!«

»Po-ma-gaj!«

Fantu se vrača moč. Natanko je slišal njen klic. Sestrica torej še živi! Živi, živi, živi!

»Pridi, Tinč! Zakaj te ni!«

Ta klic je bil že razločnejši.

»Tonca, sem že tu, takoj pridem!« ji zakliče Tinč z glasom, kakor bi ji nasul noter samih bonbonov.

»Jooj, umrla bom...«

»Ne, Tonca, ne smeš umreti, samo trenutek še potrpi!«

Fant ne ve kaj početi spričo velikega iznenadenja in veselja. Kar sem in tja bega okoli brezna in ne ve, kako prijeti in začeti. Le to mu vrta po glavi, kaj neki se je godilo v breznu in kako da se ona ni oglasila na njegove klice? Najbrž se je bila onesvestila. Da, da, to je moralno biti.

»Tinč.«

»Sem že tu.«

Zdaj urno popade srobot in ga prične naravnnavati. Dovolj ga bo, še preveč. Zato pa hoče napraviti dvojno vrv, saj ena sama bi morda niti ne vzdržala in bi se utrgala. Fant je na vse načine previden. Z veliko vremena spleta rešilno vrv, tako vneto ni pač še nikoli v življenju opravljjal nobenega dela. Ni pa samo vnema, temveč ljubezen je, ki ga podžiga k delu. Tonco rešuje, svojo sestrico bo iztrgal smrti iz žrela! Zato se mora dobro pripraviti in vse temeljito premisliti.

Zdaj je vprašanje, ali je deklica še toliko pri moči, da se bo oprijela vrvu in jo bo lahko brez skrbi vlekkel kvišku? Ali se bo dovolj trdno držala, da sredi puta ne izpusti in ne omahne? To je težavno in zelo tveganlo. Ne, ne, s tem načinom ne bo nič. Tinč ne mara tvegati, zato spleta rajši zanko. Da, ta bo bolj zanesljiva. Seveda ne gredo priprave tako naglo od rok, ker je srobot zelo trd, razen tega ga je treba še temeljito pre-

skusiti, ali bo dovolj zanesljiv, da ne bi morda v sklepih počil v najbolj usodnem trenutku. Na vse to misli Tinč, ko ovija vrv okrog bližnjega debla, jo vleče in nateguje.

Neštetokrat je morala še poklicati Tonca, preden je bil Tinč s pripravami gotov.

Ko so bile vrvi v redu, je bilo treba še drugih priprav. Moral je odstraniti vse protje okoli brezna, potem je šel iskat močno bruno, ki ga je položil preko brezna. To mu bo za oporo pri reševanju. Ozrl se je še po tem in onem, in ko je ugotovil, da je vse pripravljeno, tedaj se je sklonil nad prepad ter zaklical:

»Tonca, zdaj se pa pripravi!«

»Ali prideš?«

»Da, zdaj pričnemo. Bodи močna in trdna, nič se ne boj!«

»Reši me, reši!«

»Poslušaj me, Tonca, kaj ti povem.« Počasi izgovarja besedo za besedo, da se kak zlog ne razblini po globokem žrelu. »Zdaj ti spustim dol vrv. In ko te bo doseglia, jo primi in povej! Si razumela?«

»Kaj ne prideš pome?«

»Ne morem. Ti kar pazi!«

Zdaj prične spuščati vrvi. Še dokaj gladko pada srobot, ker je trd ko palica. Tu in tam se kam zadene ali zatakne pa zdrkne zopet niz dol. Ko končno fant začuti, da so vrvi nekam zadele in so se jih oprijele roke, tedaj fant občuti, da je dobil zvezzo s podzemljem.

»Jo imaš?«

»Da.«

»Zdaj pa otiplji in boš začutila zanke.« Fant čuti, kako se njene roke dotikajo vrvi. »Si otipala zanke?«

»Sem.«

»Pazi! Zdaj vtakni obe nogi v zanke, potlej si pa potegni zanke do pasu. Si razumela?«

»Kako? Ne morem!«

»No, le poskusi, bo že šlo.«

»Ne morem se dvigniti, mi bo spodrsnilo!«

»A tako?« To da fantu misliti. Pomišlja nekaj časa — pa se kar odloči. Vrvi ovije okrog opornega bruna, konec pa ovije okrog bližnjega debla, da bo bolj držalo. Nato si sezuge čižme in se spusti v žrela. Nič ne pomaga, rajši poskusiti vse, kot bi tvegal njo. Dokler je še nekaj dnevnega svita, se Tinč z lahkoto spušča, a niže, ko svit popolnoma ugasne, tiplje fant previdneje. Z rokami se drži vrvi, z nogami tiplje za oporo po spolzkih skalah. Čudi se, kako je moglo pasti punče v tako globino, a se ni ubilo. Gotovo ima sirota zlomljeni obe nogi. Ko pa otipava Tinč zlomljene trhle kline, ki so zapičeni v stenah, ter zadene celo na trhla bruna, zagozdena počez na policah, se nič več ne čudi. Te trhlene opore so zadrževale padajočo ter ji prestrezale težje udarce, zmanjševale silovitost padca ter jo milostno zadržale pred končnim usodnim strmoglavljenjem

v pogubo. Res ga ovirajo ti trhli štrliji, čeprav jih je že Tonca s padcem temeljito polomila.

»Tonca, kje si?«

»Tukaj sem,« hlastne deklica poživljena. »Ali prihajaš?«

»Prihajam. Le mirna bodi, drži se in nikar se ne gani!«

Fant opleta z vrvmi, da kar pokajo ob stene. Končno zadene z nogami obnjo.

»Ooo!« vzklikne ona in se oklene njegovih nog.

»Čakaj, da otipljem, kako je.« Fant otipava položaj, najprej z nogami, zatem še z roko. Ugotovi, da je tu nekakšno koleno brezna in da zeva naprej v stran nov dolb, iz katerega prihaja vlažen hlad in smrad. Fanta presune. Tonca ždi na spolzki skali in kar z zobmi šklepeče od mraza in strahu. Tinč jo prime za roko in jo skuša dvigniti.

(Dalje)

Modri Ivanček

Mama: »Ivanček, oprala sem ti hlače, pa so se tako skrčile, da ne vem če jih boš mogel še obleči.«

Ivanček: »Veš kaj mama, potem operi še mene, se bom še jaz skrčil!«

FR. SKALAR

Ilustriral: M. BAMBIC

VELIKA NOČ, VELIKA NOČ,
IN PIRHI IN POTICE!
POSUTE Z NEŽNIM CVETJEM
SO POTA IN STEZICE.

ŽE PTIČKI ŽVRGOLIJO,
METULJČKI SE LOVE,
OTROCI SE PODIJO
ČEZ RATE IN POLJE.

POVSOD SO VEDRA LICA,
VESELO JE SRCE,
O ČUJTE VSI NOVICO:
VELIKA NOČ JE ŽE.

Zvonček

Pokukal je zvonček
v mrzel, lep dan:
»Oh sonček, moj sonček,
še ves si hladan!«

In sonček že vstaja,
ogreva gorko.
Zdaj zvonček nagaja,
zvonklja prav glasno:

»No, cvetke zaspanke,
pomlad vas budi,
bodite poslanke,
odprite oči!«

A cvetke so zmrzle
ostale mirno.
Prerano bi zrle
v mrzlo nebo.

Ilustriral: M. BAMBIC

Janče kmetuje

Tudi Jančetu je moral ded odmeriti nekaj zemlje. Če orje in seje ded, zakaj ne bi tudi on? In sta se o tem sporazumela z dedom.

»Koliko pa želiš?« ga je vprašal ded. Janče ni takoj odgovoril. V zadregi je vtaknil kazalec levice v usta in nekaj razmišljal. Končno se je le oglasil: »Kraševina je tvoja in materialna...«

»... in tudi tvoja, seveda,« mu je pomagal ded.

»Samo malo zemlje bi rad, ker sem še majhen.«

»Na! Šestkrat naprej in trikrat počez...« In mu jo je ded s koraki odmeril tik za hišo.

Janče si je zemljišče ogradil, pa ne sam. Ograjo mu je napravil ded, ker je to delo presegalo njegove moči.

A ded njivo najprej pognoji in tudi pokojni tata je delal tako... Pred hlevom je kup gnoja, a ta je dedov. Kje pa naj ga vzame on? Spomnil se je na majhno lužo za hlevom, kamor se steka iz hleva gnojnica in znaša v lužo kot moka drobno zemljo. Črno, mastno blato je tam in oče je nekoč to jamo izpraznil. Dobro se Janče še spominja, da je takrat štrbunknil v jamo in da je bil tako črn kot blato. »No, zdaj pa lahko kar ti gnojiš,« se mu je takrat rogal oče.

»Voz imam, vozača in vprego tudi,« je premisljeval Janče in se takoj lotil dela. Z domaćim hišnim čuvajem, prijateljem Besom vozita gnoj na lesenem vozičku. Ne gre lahko, ker je jama globoka, pa pri vozu je neprestano nekaj narobe. Kar je najhuje, je zibanje voza: ni-ik, nu-uk cvili in polovica črne gošče se med vožnjo razlije. A Janče se vseh teh težav niti ne zaveda, ker vidi le eno: zemlja mora biti pognojena. Saj vidi, kako dela ded. Prav danes razvaža tudi on gnoj. »Hej Liska, hej Belka! Hej!« prinašajo pomladanski vetrovi dedove klice prav do Jančetovih ušes. Janče jih dobro sliši in prav nič noč zaostajati za dedom.

»Le dajva, Bes, le dajva! prigovarja Janče psu.

Bes zvesto uboga in dobro vleče. Ne poteka mu vse gladko in povolji, a najbrž se zaveda, da vozi svojemu prijatelju in na njegovo prvo zemljišče. Vendar se mu je Janče v svoji preveliki vnemi enkrat — res samo enkrat — malo zameril, ker se je spozabil in nanj jezno zavpil. Bes ga je očitajoče pogledal in Janče se je takoj pokesal svojega dejanja. Še nekajkrat sta zapeljala in zemlja je imela dovolj gnoja.

»Priden si bil, Bes... Zdaj pa morava nekaj jesti,« je rekel Janče in sedel na travo. Žival se mu je vsa upehana ulegla k nogam. Janče je razpolovil kos kruha. »Vsakemu polovico,« je dejal.

Proti večeru je bilo treba orati. Oralo je Jančetu napravil ded že pozimi in je bilo podobno dedovemu, le manjše je bilo. Janče je bil izurjen orač, ker je že prej večkrat oral, čeprav s preprostejšim oralom, ki si ga je sam napravil iz gabrovine ali drenovine.

Oranje mu res ni povzročalo preglavic, le za Besa je bilo to res malo preveč. Težko je sopal in kazal rdeč jezik. Oddahnila sta se večkrat.

Okrog Besa se je muzal domači muc Dič in mu nagajal. To ime je maček dobil, ko je bil Janče še zelo majhen. Nekoč je ded rekel, da je muc črn kot hudič. Od takrat je bil mucek za Jančeta Dič. To ime je mucu ugajalo in se je zato odzval le na to ime.

Bes je nekajkrat zarenčal na Diča, a nagajivec le ni hotel odnehati. Z Besom sta se sicer dobro razumela in živila sta v prijateljstvu, ko pa je bilo nagajanja le malo preveč, se je Bes zagnal vanj in ga pognal z Jančetove njive, da se je oralo prekuvelo sem in tja. V velikem loku sta zavila proti hiši. Janče je napeto zrl za njima.

»Kod pa orjeta tvoja pridna orača?« je smeje se vprašal vnuka ded, ki se je medtem ravno vrnil z vozom po gnoj in je videl ves prizor. Všeč mu je bilo, da Janče tako rad dela. »Naj se le igra, saj je to dobra šola. Kraševina bo imela dobrega gospodarja.« Tako si je mislil stari Krašvec.

»Ta presneti Dič mi je vse skvaril,« je Janče potožil dedu. »Maček je le za miši, ne pa za njivo. Pa Bova z Besom preorala tudi ostalo, saj je še malo.«

»Saj si kar dobro preoral, le blato bi moral bolje zaorati,« ga je počeval ded.

»Zakaj?« ga je vprašal vnuk.

»Glej ga,« mu je pojasnil ded, »bolje bo raslo. Rastline imajo korenine v zemlji in gnoj ljubijo.«

»Kako to, da imajo tako rade gnoj?« je Janče radovedno tiščal v deda.

»To je njihova hrana,« je modro poučeval ded.

»To je njihova hrana,« je zamišljeno ponovil vnuk in opazoval, kako ded poravnava zemljo in kako hitro to opravlja. Porodila se mu je želja, da bi bil tudi on tako močan.

»Zdaj bo pa raslo, kajnè?«

»Bo, seveda bo,« je odgovoril ded. »Kaj pa nameravaš posaditi?«

»Posaditi?« Spet ga je ded spravil v zadrgo. Pa se je hitro znašel in se odločno odrezal: »To, kar ti.«

Naslednjega dne sta z dedom posadila in posejala to in ono... vsakega nekaj. »Vidiš, kako lepo sva uredila tvojo njivo. Boš videl, kako bo raslo,« je rekel ded.

Janče je ljubil vse, kar je sestavljalo Kraševino in je cenil vsako najmanjšo reč. Samo če bi zmanjkalo ene kokoši, pa bi bilo Kraševine manj. To pa se ne sme izgoditi. Kraševina in mati in ded, Liska in Belka pa Bes in Dič... vse mora ostati, kakor je. Tudi njegov vrt... ne, njegova njiva.

Da, njegova njiva je bil poseben del Kraševine. Vsak dan je oprejal okrog nje in stikal za prvim klitjem. Oziral se je za soncem, da bi lepše in topleje sijalo, in za oblaki, da bi orosili zemljo.

»O-o-o!« je zaklical v lepem sončnem jutru in zbežal povedat materi in dedu, kako je na njegovi njivi pognalo.

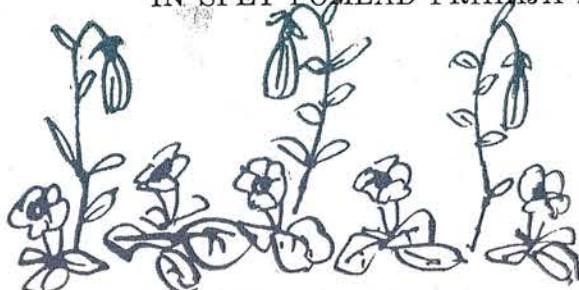
DANILO GORINSEK

Ilustriral: R. HLAVATY

KO LISTJE PADALO JE VELO,
JE LASTOVKA ZLETELA OD NAS,
IN OD TAKRAT PRI NAS JE ZIMA,
PRAZNINA PUSTA, LED IN MRAZ...

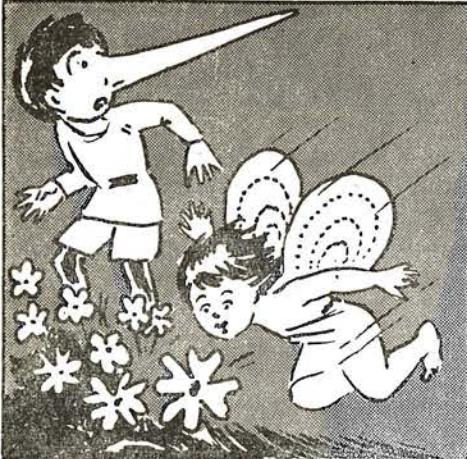
KO NAS ŽE SKORO V SRCE ZEBE,
POŽENE UP IZPOD SNEGA —
TROBENTICA V SVOJ ROG ZATROBI,
SREBRNI ZVONČEK ZACINGLJA.

BEGOTNE SAPE TE GLASOVE
NA JUG DO LASTOVKE NESO —
SPET LASTOVKA MED NAS SE VRNE
IN SPET POMLAD PRIHAJA Z NJO...

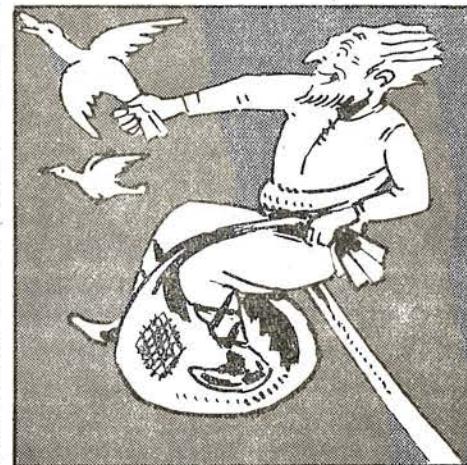

ČUDOVITI NOS

Piše in riše Milko Bambič

33. »Zvonček pa ta...« hoče še objasniti umirajoča prababica, a le globoko vzdihne in izdihne. Nje truplo postaja prozorno in izgine med cvetlicami, ki pričenjajo kliti iz njega. »Joj, poglejva, če je med njimi tudi moj zvonček,« naprosi Luc vilico. Ta pa odkima, rekoč: »Ne. Poleti ni zvončkov.« Zdjaci se strese zemlja in zmaj Dinozaver pridrvi mimo.

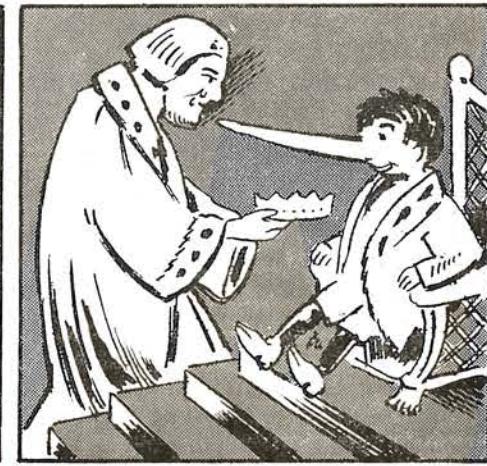
35. Zato so vsak dan začeli dajati zmaju po eno osemletno deklico. Vsak dan je neka mani obupano vila roke in točila grena solze. Ako zmaj ni dobil dekllice, je divjal in žrl vsevprek, tisoče ljudi in živali, dokler ni začutil na ognjenem jeziku iskanu deklico. Žreb je določil dnevno po eno deklico izmed onih, ki so tisti dan bile stare točno osem let.

36. Medtem je Luc živel pri starem lovcu, ki se ga je usmilil. Tam, daleč od hudega grola, je čakal pomladci in zvončkov. Lovec je spoznal, da je Lucov nos koristnejši od njegovega lovskega psa. Lucov nos ga je dvigal visoko v zrak in nosil za letečimi divjimi racami, da jih je lahko kar z roko lovil in tlačil v veliko vrečo. Tako je bil lov vedno obilen in dobro sta živila.

37. Na kraljev ukaz popišejo vse deklice, ki naj se potem izžrebajo zmaju v hrano. Pa ugotove, da bo čez mesec samo ena stara osem let. Ta je bila kraljeva hčerka. Grozno se prestraši kralj, ko to izve in koj razglasli: »Kraljestvo in hčerko dobi junak, ki nas reši zmaja! Kmalu so prijahali junaki iz vseh strani sveta, a vsakega je zmaj Dinozaver koj požrl.

38. Pa pravi lovec Lucu: »E, če bi jaz imel tvoj nos, sem gotovo zmaju kos.« Toda Luc si ohradi zmajevi koži samo pošteno obtolči nos. Luc premišljuje kako bi zmaja prevaril. Ko napoči usodno jutro, zastavi pot objokom princeski, rekoč: »Le nikar ne jokaj, ampak glej. kako bom utopil zmaja.« Videč takega junaka pa celo spremstvo prasne v krohot.

39. Silni krohot prebudi zmaja, da odpre zaspene oči. Luc bliskovito požene svoj trdi nos v zmajeve oči in ga oslepi. Zmaj strahovito zarjove, tuli in tolče z repom. Lucov rilec pa objame princesko in jo dvigne pred zmajev gobec. Lačni zmaj jo takoj zavoha. Luc mu jo pa spretno odmika in tako dovede zmaja do globokega jezera. Vanj pade slepi zmaj in utone.

40. Veselje se polasti vseh ljudi, ko vidijo konec grozneg zmaja. Vsi žele videti in objeti Luca, in pomendrali bi ga v nastali gnezdi, da se ni Luc postavil na nos in se dvignil visoko v zrak ter se nato v loku spustil na kraljev grad, kamor je potegnil tudi princesko. Kralj posadi Luca na prestol in mu poda krono, rekoč: »Od danes je moje kraljestvo tvoje.«

Žgodbe kraljeviča Marka

LJUTICA BOGDAN

Iznad široke planjave so se dvigali rodovitni bregovi, po bregovih so se vzpenjali lepi zeleni vinogradi, da ni lepših na zemlji.

Po beli stezi kraj zelenega loga so jahali trije junaki: Marko od Pilepa, Relja od Pazarja, ki mu v boju ni bilo para, in Miloš od Pocerja, slaven junak, še slavnnejši mu rod. Bili so na slavju domačega krstnega imena pri begu Kostadinu, a rano, prerano se vračali proti svojim belim dvorom.

Relja od Pazarja se je hudoval: »Junak je beg Kostadin in slavno praznuje krstno ime. Vsa sijajna družba še sedi za obloženo mizo, iz roke v roko hodi poln vrč kakor skaklja ptica od veje na vejo, okoli se vrste krepke zdravice. Le mi trije junaki smo pusti pustili hladno vino, tolsto jagnjetino in prijazno družbo, da ob vročem soncu krenemo na pot. Tako si ti hotel, kraljevič Marko.«

Odgovarjal je kraljevič Marko: »Hraber je beg Kostadin in bogata mu je miza. Ali sem videl danes tri nečloveštva in so mi ogabila bega in bogato njegovo mizo.«

Junaška druga sta ga pogledala in vprašala, a kraljevič Marko je povedal:

»Prišli sta v beli dvor dve siroti in prosili kos belega kruha, požirek rdečega vina, pa ju je z grdo besedo lačni in žejni napodil čez prag. To je bilo prvo nečloveštvo.

Skromne starce, ki so bili mladim izročili z znojem in žulji pridobljeno imetje, je zaničevane posadil na zadnji konec mize, na gorenjem koncu pa je častil mladino, ki se je šopirila v košatih oblačilih, kupljениh za znoj in žulje starih gospodarjev. To je bilo drugo nečloveštvo.

A najbolj nečloveško je bilo, da ima očeta in mater, pa ni bilo ne očeta ne matere za mizo, da bi napila sinu s prvo časo.«

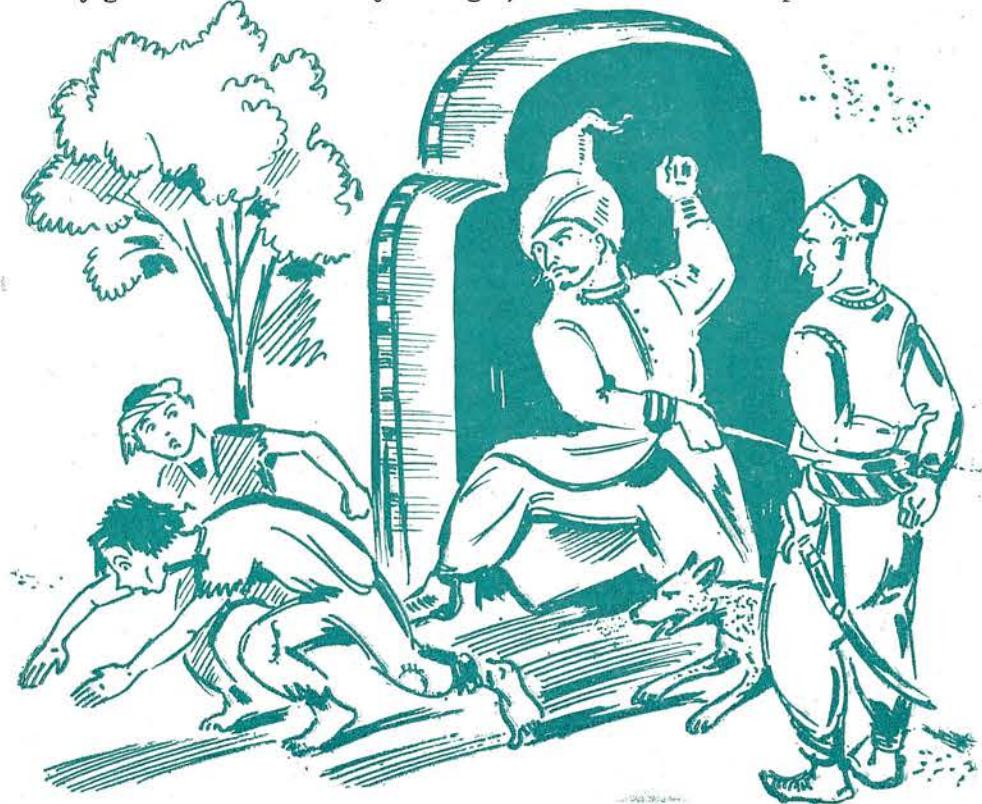
Relja od Pazarja je poslušal, molčal je in gubalo se mu je čelo.

Po beli stezi kraj zelenega loga so jahali trije junaki. Lepo je bil obrodil vinograd. Gosti in težki so viseli črni grozdi, jagoda se je tišala jagode, kakor se čebele tišče v roju; vmes se je svetlikalo modro grozdje, kakor drago kamenje v nakitu.

Opoldansko sonce je palilo junake, pa krene Relja od Pazarja s pota, lomi trte in si bere grozdja, od lepega najlepše. Bral si ga je edino za svoj zob, trosil ga je za trideset.

Kraljevič Marko je videl in svaril: »Da te ne ubije Bog, Relja od Pazarja, kaj počenjaš objesten? Zakaj lomiš trsje, gaziš zrelo grozdje in lomiš in gaziš brez potrebe? Vrni se na pot! Da veš, čigav je vinograd, kdo se v njem brižno trudi, daleč bi odvračal konja in sam bi se

umikal. Sivi junak, silni Ljutica Bogdan je tu gospodar. Mene junaka je bil nagnal — tega je davno — en sam grozdič sem bil odtrgal; pa mi veruj, brate, komaj sem mu odnesel celo kožo, suknjo mi je že oplazil njegov buzdovan in mi jo natrgal, do danes še ni zakrpana.«

Sliši Relja od Pazarja Markove besede, a jih ne posluša. Smeji se: »Da sedimo še za častito mizo bega Kostadina, ne bi me morila žeja. — Raztepa trte, a iskri konjič je bil pogazil več, kakor bi popravilo delo sto ljudi od zore do noči.

Še je branil kraljevič Marko, še se je rogal Relja od Pazarja, tedaj se prek brda pokaže Ljutica Bogdan, z njim dvanajst junakov.

Reče kraljevič Marko tovarišema: »Obrnimo se, poženimo, da se izognemo Ljutici Bogdanu! Krvavo bo borenje in mesarenje, brez prida bo in potrebe, še izgubimo vsi trije svoje glave.«

Se roga Relja od Pazarja: »Kraljevič Marko se boji!« In pravi Miloš od Pocerja: »Bolje da poginemo, kakor da pobegnemo. Mar si pozabil, kraljevič Marko, kaj govori zemlja, da ni boljših junakov od nas treh?«

Kraljevič Marko je pogledal svoja pobratima in dejal: »Bodi povajini volji in se vrzimo v boj! Toda boj si razdelimo! Ali hočeta oba na Bogdana samega ali na njegovih dvanajst junakov? Zame ostani, kar vama drago!«

Pobratima mu odgovorita: »Kakor pravo, tako bilo zdravo! Ti si večji junak od naju, hajdi ti nad dvanajst junakov, midva si voliva Ljutica Bogdana!«

In še je rekel Relja od Pazarja in se smejal: »Ujameva ga, Marko, da mu izrežeš kožo s temena in si zakrpaš natrgano suknjo.«

Že je bil Ljutica Bogdan pri njih. Gledal je opustošene trte in jeza mu je žarela z lica. Velel je svoji četi, da zgrabi tri junake.

Pa je zavihtel kraljevič Marko svoj težki buzdovan in se zakadil v Bogdanovo četo; kakor volk med čredo ovac, vseh dvanajst je nagnal, vseh dvanajst podrl, vseh dvanajst zdobil in povezal. Tiral jih je okoli vinograda in hitel, da pomaga še drugoma, ako jima bo treba pomoći.

Ali že mu prihaja nasproti izza goste vinske trte Ljutica Bogdan. Pokonci je sedel na konju, temno mu je bilo čelo, temen pogled, okoli kolena mu je poigravala svetla sablja kakor pisana kača okoli sive skale. Ob konju je gnal Relja od Pazarja in Miloša od Pocerja in sta imela roki zvezani na hrbtnu.

Spomnila sta se pobratima Marka besed in Markovega sveta, povesila sta oči. Marka pa je v živo zapekla njuna nesreča in sramota. Omračilo se mu je lice, pomeknil si je kalpak iz sokolovine na košate obrvi, zaškripal je z zobmi kakor bi se v viharju lomila hrastova šuma in je potegnil okovano sabljo, da se je zabliskala kakor z neba blisk.

Ljutica Bogdan junak je gledal Marku v oči in v mrko lice, spreletaval ga je groza in drevene so mu noge.

Tako sta stala drug drugemu nasproti in se merila, ali pričeti ni mral ne Marko ne Bogdan.

Pa izpregovori stari Ljutica Bogdan: »Hodi, Marko, da se pobogava! Škoda tebe, da pogineš od mene, meni žal, da bi umrl od tebe! Pustiva boj svetemu Petru v čast in sveti Nedelji! Izmenjavaj svoje ujetnike, vrni mi mojih dvanajst junakov, jaz ti vračam Relja in Miloša!«

Junaško srce je bilo Marku veselo teh besed. Razvedrilo se mu je rice, zasmejale so se mu oči, segla sta si v roko junaka in se pobogala, kakor je bil rekel Bogdan.

Pa še je Ljutica Bogdan z bojevitega svojega konja snel meh, poln je bil rdečega vina, starega trideset let, in so sedli Marko s pobratima, Bogdan z dvanajstimi junaki, in so si napijali na zdravje in zraven zobali sladke jagode iz Bogdanovega vinograda.

Ugasili so si žejo, tedaj so vstali trije pobratimi in zajahali svoje konje. Kakor od brata se je poslovil kraljevič Marko od Ljutice Bogdanna: »Z Bogom ostani, da se zdrava zopet vidiva!«

Mu veli Ljutica Bogdan: »Z Bogom hodi, kraljevič Marko, sladki moj brate, da te ne vidim več takega, kakršen si me danes preplašil s svojim mrkim pogledom!«

Ilustriral: R. HLAVATY

S. A.

Ob stoletnici smrti

velikega iznajditelja

Ob koncu minulega leta so mnogi veliki narodi počastili stoletnico smrti Josipa Resselja, ki je izumil ladijski vijak. Iznajdba ladijskega vijaka je bila za ves svet velikanskega pomena. V času, ko je živel Josip Ressel, so ladje še vedno poganjala vesla ali pa jadra. Šele nekaj let prej, predno je Ressel izumil ladijski vijak, so takratne prve parnice poganjala lopatasta kolesa, ki so bila pritrjena ob straneh ladjinega trebuha.

Josip Ressel je bil rojen leta 1793 v Chruštinu na Češkem. Skoro vse svoje življenje je preživel v slovenskih krajih, mnogo let tudi v Trstu. Po poklicu je bil gozdar in je vse svoje sile posvetil pogozdovanju slovenskega Krasa. V prostem času pa se je mnogo ukvarjal s tehniko, fiziko in matematiko.

V Trstu, kjer je imel priliko natančnejšega opazovanja takratnih ladij in parnikov, je prvič praktično preizkusil delovanje ladijskega vijaka, kot si ga je on zamislil.

V TRŽAŠKEM PRISTANIŠČU LETA 1826

Ribiči, mornarji, delavci in drugi se ustavlajo na obrežju in radovedno opazujejo tri možake, ki v velikem čolnu nekaj pripravljajo. Na zadnji konec čolna pritrujejo železno pripravo, ki je še najbolj podobna velikemu svedru. Spodnji konec te priprave sega prav v vodo, zgornji pa je v čolnu in se končuje z veliko kljuko.

Stari ribič Tonin, ki je med množico na obrežju, živahno pripoveduje, da bo ta naprava gnala čoln po vodi. Nihče ne verjame njegovim besedam. Toda kmalu je konec ugibanja in radovednosti. Priprave v čolnu so končane in dva možakarja začneta vrjeti kljuko. Gledalci na obrežju bruhnejo v glasen smeh, a kaj hitro utihnejo. Čoln je namreč šinil po morski gladini, za njim pa je ostala dolga bela brazda.

* * *

Ressel je bil s poskusom zelo zadovoljen. Kaj bi ne bil! Izkazalo se je, da je njegova zamisel o ladijskem vijaku pravilna. Sedaj je še bolj vneto delal. Cele noči je prebedel nad svojimi načrti. Za popolno uresničitev svojega izuma pa je potreboval mnogo denarja, a tega Ressel ni imel. Na pomoč so mu prišli nekateri tržaški trgovci, ki so v novem izumu iskali dobiček zase. Z denarno pomočjo trgovcev je bil zgrajen majhen parnik »Civetta«. Na tem parniku je Ressel nameraval ponovno preizkusiti svojo iznajdbo.

V TRŽAŠKEM PRISTANIŠČU 4. AVGUSTA LETA 1829

Na obrežju se tare množica radovednih gledalcev. Nedaleč od obrežja se na morskih valovih pozibava »Civetta«. Gledalci čakajo. Nestrnpi so, saj bo danes prvič v zgodovini, da bo po morju splaval parnik, ki ga bo gnal vijak. Nenadoma zabrni na »Civetti« parni stroj. Množica umolkne in napeto opazu-

je, kaj se bo zgodilo. Ob zadnjem koncu parnika se začne voda močno peniti in nenadoma zdrsne »Civetta« po vodni gladini in ponosno reže valove. Med gledalci se začujejo navdušeni vzkliki.

A kaj je to? »Civetta« nenadoma obstane in se ne premakne več. Strojnik na parniku mrzlično išče okvaro. Kmalu jo najde; malenkostna je. Pri parnem kotlu se je nekaj pokvarilo. »No, to bomo pa takoj popravili!« zatrjuje strojnik in se loti dela.

Toda — Ressel je imel v Trstu poleg mnogih prijateljev tudi sovražnike in nasprotnike, ki so dosegli, da je tržaška policija Resslu takoj prepovedala vsako nadaljnje delo, z izgovorom, da so taki poskusi zelo nevarni.

* * *

Tako žalostno se je končal drugi poskus.

Ressla je to tako potrlo, da je zaradi tega pozneje celo obolel. Bridko razočaran, duševno strt, denarno zadolžen je popolnoma opustil vsako nadaljnje delo z ladijskim vijakom.

Deset let pozneje je priplul v tržaško pristanišče neki angleški parnik. Gnal ga je vijak, ki je bil prav tak, kot si ga je zamislil Ressel. Ko je Ressel to videl, je spoznal, da mu je bil njegov izum ukraden. Na sodišču je skušal doseči svojo pravico, toda tega ni več učkal. Reven in pozabljen je 10. oktobra 1857 v Ljubljani izdihnil svojo dušo. Pokopan je v slovenski zemlji, na pokopališču »Navje«, v gaju zaslужnih mož.

Šele dobrih pet let po smrti je svet zvedel, da je on izumitelj ladijskega vijaka.

Josipa Ressla prištevamo med može, ki imajo največje zasluge za sedanji napredok tehnike in znanosti.

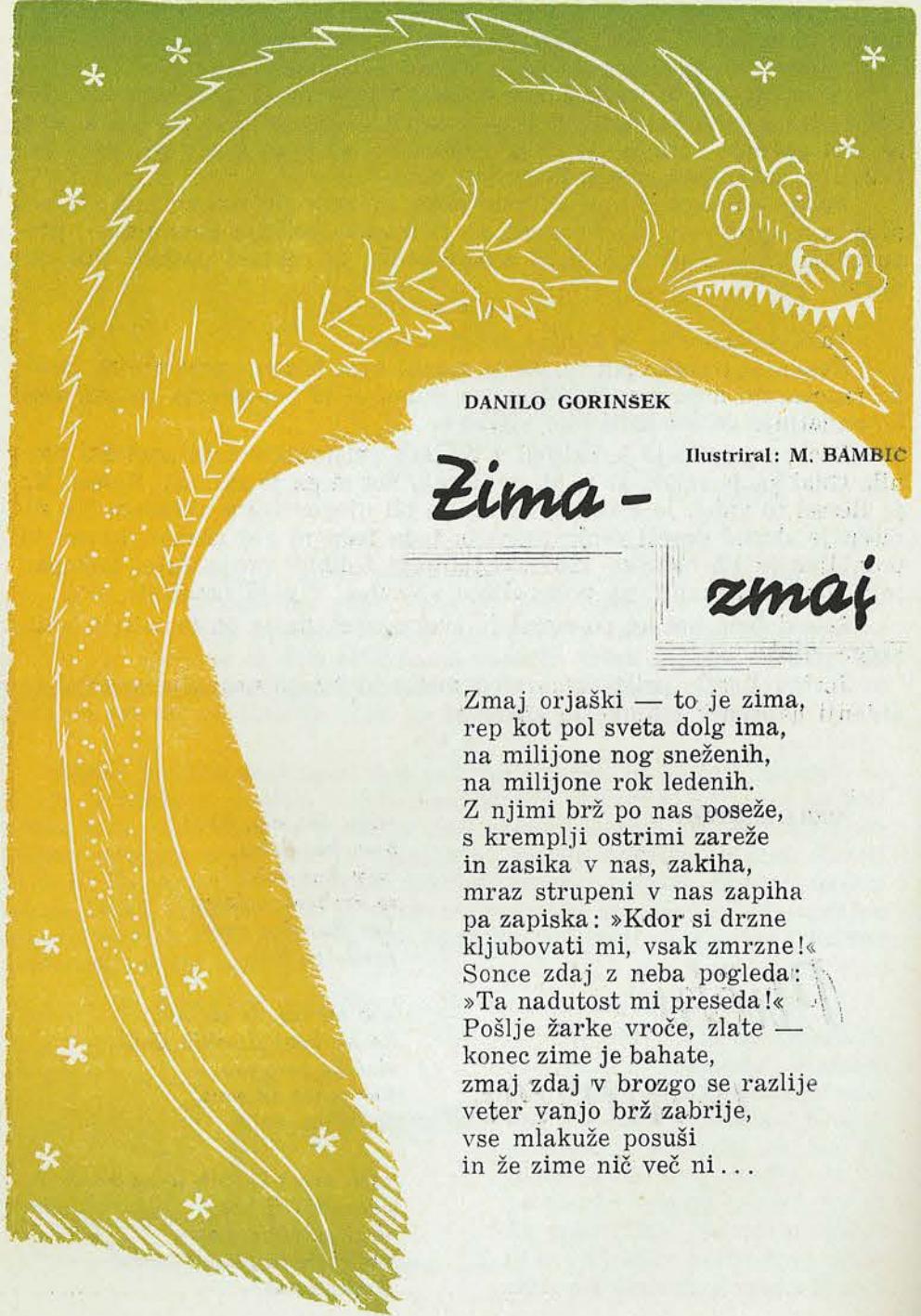
VERA ALBREHT

*Ptički
v marcu*

»Čiv, čiv, čiv, čiv,
bom kaj dobil,
bom kaj dobil?
se vrabček oglaša,
ker Dunjica naša
predolgo leži.

»Se mi zdi, se mi zdi,
da bo kraj zimskih dni,
sinička prepeva,
ker sonce že seva,
pa nima moći.

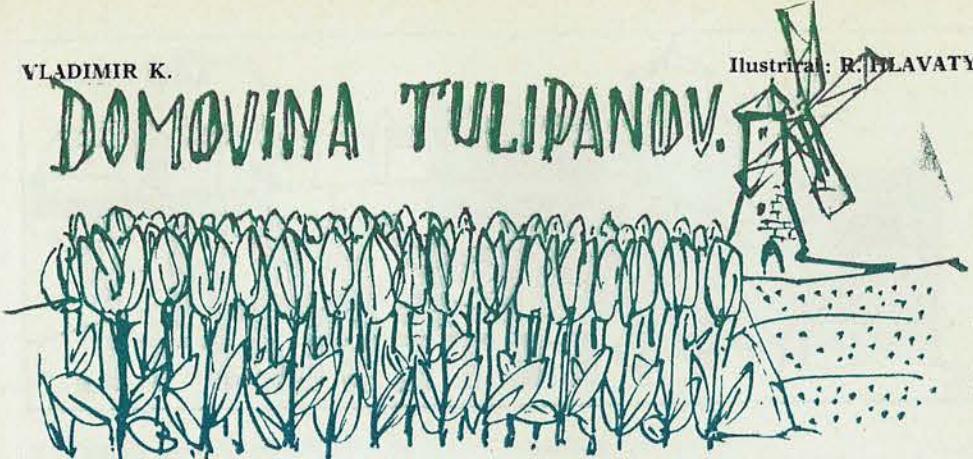
»Jih še ne bo, jih še ne bo,«
ponagaja ji kos,
»kaj ne vidiš, kako,
nas vleče to leto
zima za nos?«

VLADIMIR K.

Ilustriral: R. Hlavaty

DOMOVINA TULIPANOV.

Domovina tulipanov — je seveda Nizozemska, kaj?!

Kaj pa šel! Res razpošilja danes ta dežela leto za letom velike množine teh rastlin po vsem svetu. Res, da so za Nizozemsko obširna polja tulipanov ravno tako značilna, kot so značilni veliki nasadi vrtnic za Bolgarijo ali pa viseči »kranjski nagelj« za gorenjsko kmečko hišo. Toda pred komaj štiri sto leti se Nizozemcem niti sanjalo ni o tulipanih. Ta rastlina spada namreč v vrsto onih, ki jih je v Evropo prinesel in razširil Evropejec sam, kot n. pr. krompir, koruzo itd.

Bilo je okoli leta 1550 ko je prejel neki Švicar, vnet zbiralec eksotičnih rastlin, iz Turčije nekaj tulipanovih čebulic. Od tega pa je nekaj let pozneje prinesel nekaj čebulic v svojo domovino Nizozemec Charles de Lecluse in jih doma gojil. Krasni cvet je kaj kmalu zaslovel daleč napokoli in si pridobil mnogo strastnih ljubiteljev, ki se niso strašili še takoj velikih žrtev, da so le dobili redko cvetico. Poslali so celo posebne ceste v Carigrad, kjer so mogli nabaviti tulipanovo seme in čebulice, čeprav so to moralii plačevali zelo, zelo draga.

Če pomislimo na ogromne napore, celo na nevarnosti potovanja v tedanjih časih, poleg tega pa še na tako visoke cene, ki so jih plačevali za tulipane, si lahko predstavljamo njegovo visoko ceno na Nizozemskem.

Kdor je torej imel to dragoceno rastlino in jo gojil, je s prodajo cvetov in čebulic obogatel. Celotna tedanjih nizozemskih borzah so trgovali z njim, kakor trgujejo dandanes na tržaški borzi z moko, kavo, nafto itd.

Toda vedno več je bilo ljubiteljev tulipanov, vedno več je bilo nasadov, zato vedno več cvetov in čebulic te rastline na razpolago. Čimveč pa je nekega blaga, tembolj pada njegova cena. Nekoč tako redka rastlina se je vedno bolj razmnoževala in zato tudi izgubljala na svoji ceni, dokler se ni tako pocenila, da je mnogo njenih gojiteljev izgubilo vse svoje premoženje.

Danes dobimo tulipane malone na vsakem vrtu in to ne le pri bogataših, temveč tudi pri revežih. Še vedno gojijo Nizozemci tulipane v velikanskih množinah in izvažajo cvetove in čebulice po vsem svetu. Prava domovina tulipana pa ni Nizozemska, temveč Turčija.

Općine

Općine v starih časih niso bile tako pomemben kraj kot so danes. Prvič so omenjene leta 1300, ko je duhovnik Tomaž plačal tržaškim kanonikom najemnino od cerkve sv. Jerneja. Toda ta duhovnik je hodil na Općine le maševat, sicer je živel v mestu. Šele leta 1462 so Općine postale kaplanija in od tedaj so duhovniki stanovali v vasi.

V najstarejših časih je bilo vasi ime Občena ali Opčena.

Stari Openci so se ukvarjali predvsem z živinorejo, pa tudi s kmetijstvom. Svoje vinograde so imeli celo v Rojanu. Večina je bila podložna tržaškemu škofu, nekaj pa družini Rubeus.

Općine nekdaj niti niso bile velike. Še leta 1648 so imele komaj 155 prebivalcev. Leta 1574 je bilo podložnih škofu dvanajst družin. Od tega so se tri pisale Hrovatin in tri Sosič, po ena pa Bertos, Ključar, Muznič, Šinec, Škarlavaj in Zgomba.

Na pomenu so Općine pridobile šele pred dobrimi sto leti, ko je bila odprta nova trgovska cesta mimo Obeliska.

Kraški kmet v 16. stoletju

S kamenitimi škrلامи krita stara kraška hiša

Tržaški denar pred 700 leti

V SPOMIN RUDIJIJU MIHALIČU

učencu IV. razreda osn. šole pri Sv. Jakobu

Spoznal sem Te v prvem razredu. Bil si živahen, dober in brez vsake hudobije. Vsa leta sva bila skupaj v razredu. Vsi smo Te poznali kot marljivega in pridnega učenca. Res škoda, da Te je kruta in zahrbtna bolezna iztrgala iz naše sredine. Vedno sva si bila dobra prijatelja. Vsak dan sva bila skupaj v šoli. Nam vsem je bilo zelo hudo, ko smo izvedeli za Tvojo prerano smrt.

Bridko nam je ob misli, da nam ni bilo mogoče v torek, zaradi slabega vremena, udeležiti se pogreba. V snežnem viharju so naše misli pohitele k Tebi in Te spremljale do Tvojega preranega groba.

Učenci našega razreda Te bodo ohranili v trajnem spominu!

BAN DARKO

Sv. Jakob, IV. razr. osn. šole

MOJA PSIČKA

Doma imamo lepo majhno psičko. Dali smo ji ime Alba. Prinesel mi jo je očka. Tako je bila stara mesec dni. Hranili smo jo z mlekom. Moja psička ima sivkasto dlako. Je tako kot volvec. Imam jo zelo rada. Ko pride moj očka domov z dolgega potovanja, mu teče naproti in od veselja poskakuje. Če ji kdo ponudi kako slaščico ali kos mesa, skače razdvajana okoli njega. Ko zaleda mačko, tako laja, da jo moram z metlo zapoditi v njeno majhno hišico. Najraje ima kocke sladkorja. Jaz in moj bratrancec se rada igrava z njo. Kadar zasuži kazen in je okregana, se začne prilizovati. Naša psička je zelo razumna.

DRUŽINA NEVA

Ul. Donadoni, IV. razr. osn. šole

Sanke

Letošnjo zimo smo imeli tržaški otroci mnogo veselja. Padlo je precej snega. Ko sem zagledal prve snežinke, sem že mislil na sankanje.

Nestrpno sem čakal nedelje. S starši sem šel na Općine. Tu je kar mrgolelo sankačev in smučarjev. Jaz sem jih nekaj časa žalostno gledal in mislil na svoje sanke, ki jih imam pri babici v Ljubljani.

V bližini sem zagledal polomljen stol. Vseli sem se domislil: morda bi pa tudi s stolom šlo. Sedel sem nanj in šlo je tako, da je bilo veselje.

BOJAN GROBOVSEK
Ul. Donadoni, III. razr. osn. šole

BURJA

Burja, burja, bu, bu, bu,
kar odpravi se domu!
Tukaj se ne boš ogrela,
streho nam nad glavo snela.
Burja, burja, bu, bu, bu,
kar odpravi se domu!

NADJA ŠKERLAVAJ
Općine, II. razr. osn. šole

MOJ KANARČEK

Lansko leto sem dobil v dar kanarčka. Po glavi in po hrbitu je sivozelen, po prsih pa svetlorumen. Prve dni sem bil zelo žalosten, ker ni pel. Potem pa, ko se je privadol novega doma, je začel prepevati. Poje tako glasno in celo ponoči v temi, da me večkrat prebudi. Ko mu zamenjam vodo, se takoj okopa. Zelo rad je radič in jabolka. Rad bi mu odpril kletko, da bi letal po kuhinji, očka pa mi tega ne dovoli. Če dobro pomislim, je bolje tako, saj se tudi jaz bojim, da se ne bi kam zaletel in se ponesrečil.

IGOR ŠULIGOJ
Općine, III. razr. osn. šole

MLADA LISICKA

Ko sem bila na počitnicah, sem doživelva nekaj zanimivega. Ko sem prišla k teti, mi je pritekla nasproti mlada lisička, ki ji je ime Mikica. Najprej me je vso ovohala, potem sva se začeli igrati. Pa pride še moj bratranec Jožko, ki je star tri leta. Ko pride iz hiše, začne vleči lisičko za rep in ušesa. Bil je zelo vroč dan in mislila sem si: »Lisička je že jena.« Vzamem posodo za vodo. Ko pride v kuhišino, zašlišimo kričanje. Tečemo vsi ven in vidimo Jožka, ki mu teče kri iz kolena. Pove nam, da je lisičko vlekel za rep in jo dvignil v zrak. Živalica pa se je branila. Bila je še tako mlada, da je imela rep še gol. Drugi dan sem se ji moralna smejati, ker je tekala za kokoškami. Res se ji je posrečilo zgrabiti eno kokoš za nogo, a ji je ušla. Jožko začne spet kričati: »Babica, pridi s palico in nabij lisičko, ki je ugriznila kokoško za nogo!« Mi otroci smo imeli mnogo veselja s to mlado lisičko.

STANA CULOT

Ul. Donadoni, III. razr. osn. šole

NAŠA ČEŠNJA

Pri naši hiši raste češnja. Sedaj počiva. Skozi okno gledam njene gole veje. Spomladis se bo spet prebudila in ozelenela. Najlepša je, kadar je v cvetu. Lastovice in vrabciki se radi gugajo na njenih vejah, a še rajši se gugam jaz, kadar so češnje rdeče. Vsačko jutro, kadar vstanem, se primem za vejo češnje in skočim z balkona.

SOSIČ ALENKA

Općine, II. razr. osn. šole

PRVI POMLADNI CVET

Nekega dne v januarju je lepo sijalo sonce. Šla sem po travnikih. Iskala sem, da bi našla kakšno cveticu. In res! Pod grmičkom sem zagledala trobentice. Veselo sem jih nabirala in nesla domov. Vprašala sem svojo mamico: »Ali uganeš kaj imam v roki?« Pokazala sem ji lepe rumene trobentice.

CESAR SONJA

Općine, II. razr. osn. šole

MOJ DOM

Lepa je naša vas. Imenuje se Zgonik. Moj dom je v tej vasi. Nimamo svoje hiše. Stavujemo v šoli. Moj oče in moja mamica sta učitelja. Imam tudi majhnega bratca, ki mu je ime Marko. Večkrat naju pelje oče na sprehod. Rad sem doma, ker se imamo radi.

LUPINC LESKO

Zgonik, I. razr. osn. šole

DRAGI GALEB!

Jaz se prvič oglašam in upam, da mi ne boš zameril. Obiskujem I. razred osnovne šole v ul. Donadon. Na pustno nedeljo sem bila na otroškem pustnem rajanju na stadionu Prvi maj. Zelo sem se zabavala. Bila sem našemljena v opico in sem dobila za nagradbo lepo slovensko knjigo.

Te lepo pozdravlja

FABJAN MARICA
Trst, I. razr. osn. šole

PRIJAZNI DEČKI

Dolgo je bilo treba zdravniku prigovarjati, preden je pripravil Mirka do tega, da mu je pokazal jezik.

»Tako, vidiš, zdaj si pa priden!« ga je povabil zdravnik.

Ko je zdravnik naslednji dan šel mimo Mirkovega stanovanja, je videl Mirka kako je dvema paglavcem priovedoval nekaj na uho. Ko je zdravnik prišel blizu, so vsi trije paglavci kazali jezike.

»Kaj pa naj to pomeni?« je strogo vprašal zdravnik.

Tedaj se pa oglasi Mirko: »Ko pa vam je to tako všeč.«

TRENTO ANICA
Općine, V. razr. osn. šole

PRIPOVEDKA O CERKVICI SV. LENARTA

V starodavnih časih, ko ni še bilo takih ladij kot so danes, so ljudje drugače brodili po morju. Neki trgovci so pluli s svojo ladjo po Jadranskem morju. Nastal pa je tak vihar, da so vsi obupali, da bi se rešili. Poveljnik ladje se je zaobljubil, da bo sezidal cerkev, če bo zagledal zemljo. Po končanem viharju je res zagledal naš hrib Sv. Lenarta in je obljubo tudi izpolnil. Sezidal je na hribu cerkvico.

To je povedal ded mojemu očetu.

DOLJAK SONJA
Salež, II. razr. osn. šole

DELO V NASIH KAMNOLOMIH

V okolici Repentabra je okrog deset večjih in manjših kamnolomov. V njih so klešali kamen že naši pradedje. Zasluzki so tu trdi, težki in nevarni. Zlasti hudo je delavcem v ostrem mrazu. Takrat jim razpokajo dlani.

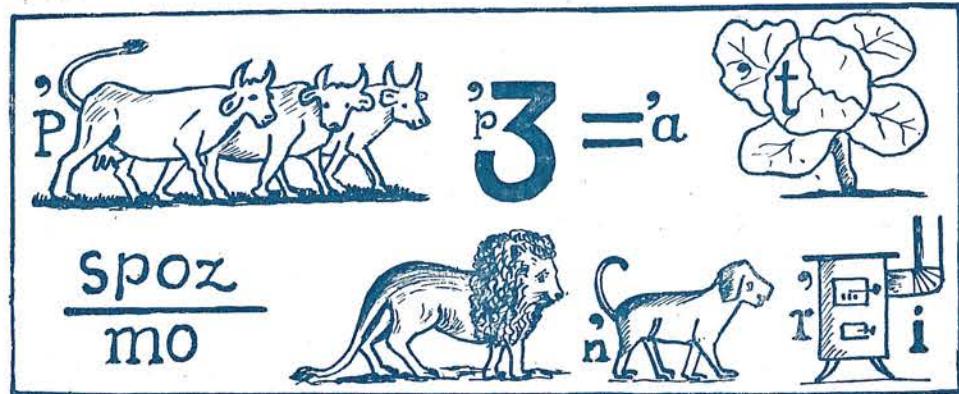
Večina naših ljudi se bavi s kamnoseštvom. Tudi moj oče je kamnosek. Izdeluje spomenike, stopnice, stavbo kamenje in druge.

KRIŽMAN IRMA
Repentabor, V. razr. osn. šole

ZA BISTRE GLAVE

REBUS

STEBRISČE

VODORAVNO

1. ni sključen
2. zelo mrzla
3. krma za konje
4. letni čas
5. razum
6. je prozorno
7. ud
8. ga dajejo čebele
9. javni urad
10. dan v tednu
11. čutilo
12. prebivalec Afrike
13. krepak
14. skupina gora
15. ... je zlato
16. moško ime
17. veznik
18. kovina

1			2																
3			4																
			6																
8			9																
			11																
			13																
			15																
			17																
			18																

Navpično beremo v zasenčenih kvadratih (treh stebričkih) voščilo k bližnjim praznikom.

POSETNICI
(Gruden Živa, uč. IV. razr. os. šole na Općinah)

OLGA LODE

RITA BOC

Obe gospe sta bili v galerijski trgovini in vsaka je nekaj kupila. Ugani, kaj je kupila Olga Lode, kaj Rita Boc?

Rešitev ugank, priobčenih v 5. številki, pošljite uredništvu »Galeba«, Općine pri Trstu — Opicina, Trieste, do 10. aprila 1958.

REŠITVE IZ 4. STEVILKE

1. UGANKI: morska goba; sončna ura.
2. SKRITO BESEDILO: Tudi slepa kokoš zrno najde.
3. BESEDE Z NASPROTNIM POMENOM: Levstik; Triglav.
4. POSETNICI: poštевanka; Martin Krpan.

REŠITVE SO POSLALI: Nabergoj Radoslav, Ukmar Vesna, Lukša Maja, Sardo Sonja, Renzi Boža, Regent Nadja, Cibic Sonja in Kalc Miloš s Prosek; Milič Elvira, Grilanc Nevenka, Gomizelj Edi, Blažina Silvana, Blažina Stanko, Lupinc Leško, Kobal Valter in Milič Eda iz Zgonika; Gabrovec Bogomil, Visintin Cirila, Brezigar Bojan, Radovič Ivan, Kobal Ladislav in Štolfa Rihard iz Nabrežine; Žerjal Igor, Hrvatič Boris, Pregarc Viljem, Kuret Vladimir, Žuljan Teodor, Šurman Marija, Krašovec Silvan, Fabris Loredana, Žuljan Magda in Kuret Emil iz Ricmanj; Marsetič Gilda, Žerjal Gabrijela in Kos Miranda iz Boljunca; Viola Fabio, Nadlišek Pavel, Pečar Radivoj, Gombač Ivan, Bužan Pavel, Čok Anuška, Čok Majda, Godina Sonja, Čok Vojka in Lavrenčič Vojka z Katinare; Zega Dorica, Starec Magda, Starec Eva in Starec Nadja iz Barkovlj; Ban Darko, Verč Sergij in Verč Ivan iz Sv. Jakoba; Valetič Ivo, uč. osnovne šole v ul. Donadoni; Legiša Vojka iz Devina; Petaros Stojan, Petaros Klara, Petaros Igor, Petaros Olga, Žerjal Boris, Sedmak Magda, Auer Zorka, Auer Jelko, Kosmač Marjan in Sancin Stojan iz Boršta; Petelin Nadja iz Cerovelj; Škabar Grozdana, Guštin Zvonimira, Guštin Ivanka in Urbančič Silvestra iz Repentabora; Škerlavaj Bogo, Šuligoj Igor, Grude Živa, Rauber Darinka, Sosič Stojan I., Sosič Stojan II., Ferluga Sergij in Škerlavaj Vladimir z Općin; Tuta Vera, dijakinja iz Sesljana; Ferfolja Anica, dijakinja iz Trsta; Kocjančič Vojko, dijak iz Krogelj pri Dolini.

IZŽREBANI: Čok Majda, učenka V. razr. osnov. šole na Katinari, Guštin Zvonimira, učenka V. razr. osn. šole na Repentaboru in Sedmak Magda, učenka IV. razr. osn. šole v Borštu.

NAGRADA: kot običajno — lepa slovenska mladinska knjiga.

Cena 50 lir